

(9)

PANEGYRICUS
DIVO
LEOPOLDO
AUSTRIÆ MARCHIONI
CORAM
ANTIQUISSIMA, AC CELEBERRIMA
UNIVERSITATE VIENNENSI,
D U M

In Metropolitana Divi STEPHANI Proto-

Martyris Basilica

INCLYTA NATIO AUSTRIACA
E J U S D E M

TUTELARIS SUI

Festum Diem annua pietate celebraret,

DICTUS

*AB ADMODUM REVERENDO, PERILLUSTRI,
AC CLARISSIMO*

DOMINO

BERNARDO MUNERETI
DE RETTENFELD S.R.I. EQUITE,

AA. LL. Philosophiæ, & SS. Theologiæ
Doctore; Eminentissimi, ac Celsissimi S.R.E. Cardinalis
Presbyteri de Lamberg; S.R.I. Principis, & Exemptæ Ecclesiæ
Passaviensis Episcopi Consiliario Consistoriali,

Nec non

INCLYTÆ NATIONIS AUSTRIACÆ

p. t.

**PROCURATORE,
EODEMQUE ORATORE.**

ANNO MDCCXLIII. Die 15. Mensis Novembris.

VIENNÆ AUSTRIÆ, typis Joannis Petri Van Ghelen, Sac. Reg. Majest. Aulæ Typogr.

SERENISSIMO
PRINCIPI
REGIO
HUNGARIÆ, ET BOHEMIÆ
JOSEPHO
BENEDICTO
AUGUSTO
ARCHI-DUCI AUSTRIÆ, &c. &c.

DOMINO, DOMINO
CLEMENTISSIMO.

S E R E N I S S I M E A R C H I - D U X .

*Atere, Laudes Divi Leopolldi, paucis
his foliis complexus, glorioſiſmo Nomini
Tuo inscribam, Archi-Dux Serenissime !
ut, ſive ſplendorem, ſive præſidium aſciscere
neceſſe habeam, utrumque in oratorem
ſcertius, & cumulatiuſ inde derivetur. Ut
deberem, jufſit Auguſtissimorum Majorum Tuorum in geni-
torem meum, obſequiis eorundem immortuum, munificen-
tia, non uno indicio maniſta, & cognita; uit vero ambi-
rem, Tuorum vota, & publicæ omnium Tibi, Tuisque Au-
guſtis Parentibus fauſta precantium acclamatiōnes. Tenues
hæ paginæ teneritudini quidem Tuæ commensæ ſunt, non
magnitudini; quando jam prima rudimenta Pietatis Au-
ſtriacæ tenero animo Tuo, quem magnum, quem capaciſſi-
mum Auguſti Parentes Tibi infuderunt, impressa cernimus.
Nempe tot Regnorum, ac Provinciarum Hæres unicus vi-
duæ tot lustris Austricæ natus es, ut virtutes Proavorum in
Te collectas ſub unum olim aspectum orbi dares; quando
vel cunas ipsas tot jam circumſteterunt virtutes, quot plu-
ribus formandis Regibus fuiffent. Trifles bellorum nubes*

natales quidem Tuos exceperunt, sed Deo vindice dispulsa sunt; ut vel in ortu Tuo intelligeres, in Augusta Domo Tua nil humile, nil cum terra, omnia cum cælo geri communia. Victoriæ sub glorioſis auspiciis Augustæ Matris, Tuisque cumulantur indies victoriis, trophæa trophæis, ut Austriacæ quoque felicitatis hæredem Te agnosceres. Vivum enim pignus populis Tuis adveneras, duraturæ æternum summæ illius curæ divinæ, qua impeditissimis licet temporibus Domum Tuam conservavit, auxit, tot palmis ornavit. Quam benignos Superos! quò erepti nobis Augustissimi Avi Tui jacturam ferremus levius, Te nobis singulari quodam munere concessere, qui subdendum Tibi olim Imperium Austriacum pari cum Augustissimis Majoribus pietate, ac felicitate sustentares. Cresce ergo tot Regnum, ac Provinciarum Hæres Maxime! Carolis Augustior, Josephis felicior, Leopoldis (si quid magnis his Nominibus addi potest) etiam major. Cresce Augustissimæ Matri similis pietate, gloria, potentia, ac felicitate; & tot annos vive, quot nascituro vota concepiimus. Hoc à Divis Patronis suis, ac Tutelaribus Tibi votet inter isthæc solemnia per me, & mecum Inclita Natio Austriaca; Superi, qui Te nobis dederunt, æternum servent; Cives, qui petierunt, Patrem sentiant; hostes, qui timuerunt, victorem ferant; fœderati, qui exoptarunt, triumphantem videant. Dignare illo oculo, quo genitorem meum, ejusque tricennales labores, quos, omnemque vitam, aut Domui Austriacæ, Legationibus Italicæ, Danicæ, Hollandicæ, & Rivoicensis pacis conventionibus à secretis assistendo; aut glorioſissimæ Domui Lotharingiæ, ejus potissimum, tum Imperii causas in Aula Cæsarea pertractando, impendit, Augustissimi Majores Tui intuiti, filium æternum quoque Tuis Nominibus mancipatum; quodque supremum votorum est, Tuum denique vita, fortunis, sanguine dici patere, & felicissimum me reddidisti

SERENITATI TUÆ

Devotissimum

BERNARDUM MUNERETI
de Rettenfeld, SS. Theol. Doct.

ORATIO.

Quod in constituendo, & amplissimis ditionibus ornando Austriae Imperio, idem in deligendis, præficiendisque eidem omni virtutum genere instructissimis Principibus agit Deus. In illud ut pleniore manu opes, vires, relatos de subactis hostibus triumphos, innumeraque trophya concessit, ita in hos quoque cumulatius, neque tam angustis, ut consuevit alibi, circumscripsum limitibus explicuit liberalitatem. *Reverendissime, Per illustris, ac Magnifice Domine Universitatis RECTOR; Inclita Natio Austria; Senatus, Populusque Academice.* Sinite enim, memoria paulisper calamitates non longe abhinc præteriti temporis repetamus, quo Bohemiam omnem, Silesiam, ac Moraviam cæde, rapina, incendiisque devastari, inflatos tot spoliis florentissimos exercitus in Austriae infundi, & recentibus adhuc in nos odiis exagitatos Principis Urbis manibus admoveri; circum omnia fumare, & hostilibus conflagrare ignibus, subditorum gemitus, ploratus opem, auxilium in clamantium, urbes civibus refertas, milite vacuas, & ab annona male defensas vel ipsi vidi mus, vel ex tristissimis indies ad nos delatis nuntiis intellectimus. Quid tum animi nobis tam afflictis undique rebus? quæ spes, quæ consilia? anne quispiam unus nostrum erat, qui præcipitantis Patriæ salutem deploratam,

B

ac

ac prope depositam non ingemisceret , nisi in eximiam
pietatem cum Imperio regnorū , ac provinciarum Au-
striacarum à Majoribus in Principem nostram hæreditario
jure transcriptam respexisset ? quod enim virtutis genus
est , quod ornamentum Principum , cuius magnitudinem
non exæquaverit , non superarit ? an sapientia ? at ea non
Orbi modo Austriaco , sed universo quoque justis legibus
coërcendo par esset. An Justitia ? at hanc aut exulanter
summa bonorum omnium gratulatione in provincias hæ-
reditarias reductam , aut infirmatam temporum injuria ,
convulsamque , constabilitam perpetuo , corroboratamque ,
nemo est , qui ignoret. Quid de animi , affectionumque
insolita moderatione , quæ vel in privato , nedum in Prin-
cipe stupori esset ? quid de divini cultus , Religionisque
studio , de inusitata ceteris munificentia , singularique in
omnes clementia ? quid de reliquarum virtutum , orna-
mentorumque apparatu ? potuit antea humana infirmitas
causari , tantæ virtutum varietati se non sufficere , post co-
gnitas Augustæ Principis nostræ vitæ rationes causari non
potest. Et quid mirum , si vana tot æmularum consilia ,
tot hostium undique in avita jura imminentium irriti ce-
cidere conatus ? quid ? si eas Principi nostræ victorias ,
triumphosque de hostibus Deus contulit , quas legent po-
steri velut miracula , ac portenta , sed pene non credent ;
si inquam iis omnem hanc Augustam Familiam cumula-
vit beneficiis , quæ sæculis duratura Deum huic benefi-
cum semper remuneratorem grata recolent , & adorabunt
memoria. Altius nempe Austria , toties licet in lapsum
impulsam , Augustum verticem attollere voluit Numen
sanctissimum , quo arctioribus semper vinculis cum Impe-
rii sui legibus conjunctam habuit pietatem. Et vero tan-
to bellorum turbine jactata antea , ac pene omnibus suis
terrīs exuta Austria Imperii sui fines late per Europam , &
quo non potuit , armorum famam ad ultimum usque or-
bem jam protulit , veloci adeo victoriarum cursu , ut , qui
in ejus viscera graßabantur impune , ferro , & igne misce-
bant omnia , non solum licentiæ suæ modum statui , sed
& bellum fese , quo formidolosius antehac nullum , susti-
nere sentiant , metuantque etiamnum , arma intulisse Au-
striæ , ad cujus confilia , ac belli rationes se cœlum adjungit.

Quæ

Quæ omnia , dum jucundissima vobis narratione prosequor , tibique præprimis Inclita Natio Austriaca , qua non modo inspectante , sed etiam armata hæc gerebantur , felicitatem perpetuam gratulor , in eam me cogitationem inducunt , ut curiosius tantæ gloriæ , & felicitatis originem , qua licet , circumspiciam . Porro hanc non ab armorum fortitudine , numero militum , aut amplissimo tot regnum , provinciarumque Imperio , sed altius repetendam , quin unice favori superum , & Tibi cum primis Piissime Austriæ Marchio Dive LEOPOLDE in acceptis referendam esse , res est non testata modo , verum omnium suffragiis dudum stabilita , ac confirmata . Tu Princeps Sanctissime ! dum nobiscum in terris ageres , insigni tua , & antiqua in Deum Religione hanc in provincias nostras felicitatem importasti , eamque jam Beatorum receptus sedibus qua constanti pro Austria cura , qua spirantibus etiamnum in decessoribus virtutum Tuarum exemplis difficillimos inter durissimosque bellorum eventus conservas , & indies amplificas . Pietatem itaque non aliunde comparatam , aut studio quodam petitam , veirum à Divo LEOPOLDO Imperii Austriaci Conditore , cœu nascendi jure in omnes Posteros transfusam fere unum illud , quo Austria res , fortunæque regnum semper effluerint , esse constituo , vosque constituetis Senatus Populusque Academice . Deum immortalem ! quanta hæc , quanto semper studio custodita ? sed etiam quantum inde inclaruit Austria ? hæc calamitosissimis temporibus tot hostium assultus sustinuit , tot provinciarum præcipitatem salutem fulcivit ; hæc inquam Domus Austriacæ gloriam non servavit modo , verum tot palmis auxit , tot ornavit victoriis . Id tamen , quidquid est , totum à Te Dive Marchio profectum agnoscamus , Tuæque , qua olim in terris usus es , vitæ sanctimoniaz trophæa , partasque lauros ardentissimis votis consecramus , æternumque vestigales substernimus . Quod dum oratione contendō , tuum erit , Senatus Populusque Academice ! qua in Divum tuum Tutelarem es observantia , dicenti animos addere , & oratorem benevolē , ut soles , sustinere .

Quibus vel communis populi acclamatio , vel conjuncta Procerum suffragia , aut ipsa sanguinis conditio su-

premium in ceteros dominium addixit , eos plurimum
aut ad stabiliendam , aut labefactandam rempublicam pos-
se , compertum magis , atque perspectum arbitror , quam
ut gravibus id argumentis evincere necesse habeam . Ut
enim non pauca bene , ac sapienter seu naturæ ingenio , seu
hominum industria excogitata , feliciterque instituta sunt ,
firmandis imperiis , conservandæ Magistratum dignitati ,
civiumque fortunis defendendis idonea , ita multa à nefar-
iis , ac exitiosis civibus inventa , quæ florentissima ever-
tant regna , amplissima imperia exicindant , partam con-
sumant , & profligent felicitatem : nihil tamen esse statuo ,
quod unum in utramque partem æque valeat , & unde
pariter in felicitatis suæ spem certiorem , firmoremque ad-
duci respublica possit , aut contra graviore ingruentis ca-
lamitatis metu perturbari debeat , ac ipsi sint Principes .
Non repetam superiorum temporum memoriam , ut di-
ctis meis fidem accersam , regnorum incolumentem , de-
cus , aut firmamentum , exitiumve Principum humeris ini-
ti ; ad ea , quæ in conspectu sunt , vos convertite , quæ-
que amplissimo suo ambitu complectitur Europa , Regna
oculis usurpate . Enimvero date amplum aliquod , terra ,
marique firmum , & valens , ubi domi beata otia , ac res fa-
miliares copiosæ , & tranquillæ affluunt , foris bella glo-
riose suscepta optato exitu conficiuntur ; verbo : date re-
gnum ejusmodi , quod cetera longe antecellat famæ , præ-
clareque gestorum gloria ; anne alium ad clavum sedere
videbitis Principem , quam regendi artibus egregie instru-
ctum , à fortitudine , sapientia , pietate , ut ceteras silentio
præteream prærogativas , omnium ore , ac sermonibus ce-
lebratum . E diverso si quam hodie videmus rempubli-
cam , quæ olim florentissima incertis jam rebus , ac caducis
casum spectat , ac exitium ; in qua cives intestinis distra-
cti dissidiis alter in alterius cervices vim ac cædes mo-
litur ; in qua humano , divinoque jure extincto omnia
contra Majorum instituta , ac leges temere , turbulente ,
per vim , ac furorem geruntur ; cui non illico in mentem
veniat , illorum humeris fulciri Patriæ salutem , quos in-
ertia , & abjecta indoles longe infra ceterorum sortem de-
pressit ? neque id mirum cuiquam videatur ; sunt enim
Principes gubernaculo admoti , ut regant reipublicæ navim

in

in eam curam solicieti , ne inter bellorum turbines , ac procellas allisa scopulis fluctibus mergatur. Ut proinde nemo in dubitationem adducere ausit , in Principum fide potissimum salutem regnorum , aut exitium collocatum esse. Dudum , ut opinor , asscuti estis cogitationibus vestris , quo mea omnis tendat oratio ; nam dum felices , florentesque Austriæ res , simulque , si quæ regnorum felicitas est , totam in Principes redundare , haec tenus palam feci , quisque vestrum , qualem in Divo Tutelari suo naucti sint Principem Austriaci , & quam merito incolumentem Patriæ illi tribuamus , facile animadvertis . Infinitus forem , si singulis hodie , iisque innumeris LEO-POLDI ornamentiis recensendis operam darem ; quare Pii duntaxat præconium , jam , dum in terris ageret , omnium suffragiis illi adjudicatum , & sublato e vivis accessione Sancti auctum præcipua laudum erit materies . Et vero quid ad diei hodiernæ festivitatem illustrius ? Quid ad gloriam plenius ? Quid ad ea , quæ vivimus tempora , accommodatius ? Pietas enim D. LEOPOLDI eam in Austriam , quam uterque orbis suspiicit , felicitatem olim invexit , & in Posteris etiamnum superstes eandem tristissimis belli cineribus prope consepultam refuscavit , & florentem in hanc usque diem conservavit .

Porro cum in hoc jam omnis consistat oratio , ut Piissimum Austriæ Marchionem felicitatis nostræ vindicem spectandum exhibeam , duo mihi potissimum exponenda duxi ; primum : quantum LEOPOLDUS eminuerit pietate ; alterum : quantum hæc Austriæ commodi , quantum utilitatis attulerit . Ordior a primo , & de studio loquor , quod in singulari erga DEUM , Cœlitesque pietate ab ineunte jam ætate collocavit . Vix teneros egressus annos prætextam posuit , omnem in id curam , vires omnes convertit , suus ut DEO honor , cultus staret integer , elevata jam tum , quam cum ceteris nanciscetur communem , singulari quadam religione supra naturam , & vulgus ætatis imbecillitate . In aula quidem vitæ lucem auspicatus , eximio tamen in DEUM studio fulgere , quam splendidissimis Natalibus glorioius duxit , quando apparatus aulicos exosus , Paternam Regiam in solitudinem , Ducales honores in privata studia , & blan-

dientis fortunæ illicia in Religiosæ domus austерitatem
commutavit. Quam frequenter divina inter alloquia te-
nells Princeps extra se sanctissimo mentis excessu rapie-
batur? Preces inter innocentis ore profusas, & in multam
usque noctem productas, suspiriis ab imo pectore ductis,
solatiisque cœlestibus, non tam testibus lachrymis, quam
deciduis e cœlo imbribus colliquebat? Ita nempe tene-
ros Principum animos nusquam efformari melius, quam
ubi non tam regnandi artes, quam eximiam in DEUM
pietatem cum lacte hauriunt, tumultu aulicò exclusi.
Plus quiddam prodigiū refert, medios inter armorum stre-
pitū fixam in cœlo mentem præseferre, inter aulæ blan-
ditias divinis commentationibus intendi; LEOPOL-
DUS certe ita erectum in cœlum animum gerebat, ut
nullis unquam amicis interpellationibus ab eo retrahen-
dus fuerit, nulla vi avertendus. Admiramus hæc velut
magna, & insolita in tenello Principe, majora in Adul-
tiore obstupescamus; crescentibus namque annis pietas
quoque amplior effulsit, & latius suos diffudit radios.
Adierat Marchionatum suum Parente jam fatis functo;
tum vero pietati fræna remittere, tum sanctioribus suis
desideriis habenas laxare, ut ne in tuendis patriis legibus,
arcendis injuriis, avertendis incommodis vel usquam
defuisse subditæ sibi Austriae, vel Austria sibi deesse vide-
retur, non se evectum ad solium ratus, ut jura daret
subditis, sed ut unus omnium sustineret necessitates, ac
velut in sublimi specula pro aliorum salute excubaret.
Acceptit, quæ tum erat tristis rerum facies, prostratam Au-
striam, ut erigeret: fractam, ut restitueret: afflictam, ut
confirmaret: circumfessam bellis, ut defenderebat: in diver-
fas distractam partes, ut componeret. Et quid, non fe-
lix jam tum omnium ore audiret Austria, quod pietas im-
peraret? quam inter jam regnantem, & nuper paterni nu-
tus observantem id discriminis intercedebat, quod ejus-
dem fructus in Patriam quoque dimanarent. Scilicet non
erat ignarus, hominem Deo, Principem Deo simul & Rei-
publicæ nasci; non erat inquam ignarus, quam facile in
omnem partem mobile & inconstans vulgus ejus mores in
se referat, quem Deus cum imperio præposuisset Prin-
cipem. Pietatem itaque intra solius aulæ parietes conclu-
sam

sam hactenus in publicum eduxit, ut lateret neminem, hac fundari imperia, hac stabili publicam felicitatem. Atque hinc esse arbitror, quod inter gravissimas imperii curas princeps illi semper fuerit, ut, quemadmodum reliquos anteiret dignitate, virtute quoque praestaret; nil magis Principi convenire ratus, quam ad leges pietatis in commissum fidei, ac potestati suæ gregem imperium gerere. Ad multos ajebat vel propter nascendi conditionem, vel communi populi studio, aut armorum fortuna summa rerum redit, sed hi sceptro, ac diademate dignissimi, quos pietas ad imperium effingit, efformatque. Praesesse vero aliis cum potestate nescit, nisi qui ad illum referre imperia, qui ea evertit, & instaurat, didicisset. Cognitum namque, exploratumque habebat Piissimus Princeps, regnorum suorum incolumitatem tum demum securam, tum firmam, ac immortalem futuram, cum Religio-nis cinctam praesidio obtineret. Nec vero satis erat LEO-POLDO sibi dundaxat placari superos, sedl & cura ejus animo omnium prima & antiquissima insecederat, ut sua persequerentur vestigia, qui Ducem se, qui Principem co-lerent. Ergone, agitabat secum animo, gentis tam amplæ in fidem, ac ditionem meam concredita Dux audiā? viam tamen salutis solus insistam, dum plurimi in vitia proni æterno fese exitio involvunt? aut gravissimum, sanctissimumque mihi Ducis nomen ponendum, aut Austriae ad melioris vitæ consilia, ad virtutis semitam redeundum. Nec mora: legibus munit sanctissimis omnem sibi subjectam provinciam; proscribit vitia, errores exterminat, prostratam erigit Religionem; Numinii templa, templis aras, aris Sacerdotes, exulem facrorum cultum summa bonorum omnium gratulatione restituit; receptam in fidem gentem suam sanctissimis instituit documentis, praemiis stimulos addit, allicit amore, exemplis trahit, saluberrimis denique ad recti, honestique rationem format, effingitque institutis, felici adeo eventu, ut exiguo temporis intervallo magnam rerum commutationem, ab improba peccandi consuetudine ad vitæ correctioris studium traductos subditos intueretur. Habet quippe id admodum peculiare Principis sanctimonia, quod omni efficacius eloquentia in suam voluntatem subditorum animos

pelliciat. Nihil tamen potius illi aut antiquius , atque ne virulenta impiarum sectarum dogmata , aut depravatæ doctrinæ pestis ac lues in terras suas distunderetur ; hinc omnes aditus novarum hæresum fabricatoribus præclusos, omnes impiorum dogmatum propagatoribus obstructos perpetuo voluit , minime nescius , discordiam fidei animorum conjunctionem in Reipublicæ perniciem dirimere ; infideles Numini, minus Principibus præstare fidem , ac prope necesse esse , ut fidei confessione tranquilla omnia, ac pacata sunt , ita Religionis discordia turbarum plurimum , ac tumultuum in Republica concitari. Verum exigui adhuc , & angustis nimium circumscripti terminis pientissimo Princi videbantur hi conatus , tot nimium domesticis pietatis exemplis orbem Austriacum illustrasse ; relinquenda erant posteris monumenta , quæ pietatem in superos ardenterissimam post retroacta sæcula celebrarent. Quanta autem hæc , quam ampla , quam magnifica ? Testor aras , quas erexit , templa , quæ condidit , sanctissimorum virorum claustra , quæ aut e cineribus excitavit , aut amplissimis redditibus locupletavit ; ut jam nemini admirationi esse possit , vel a populo Pii nomen adeptum esse.

En , Inclyta Natio Austriaca ! Quæ ego hic silentio , quantaque LEOPOLDI decora præteream , quorum si vel nomina singillatim attingerem , vox ante , & vires deficerent oratorem. Quid enim ? Si infractam illam in prosperis & que ac adversis rebus (ut ferunt magna Imperia) animi magnitudinem dignis efferrem laudibus , qua quid hostibus formidolosius ? Quid ? Si incredibilem in conservandis a majoribus partis , iisque amplificandis fortitudinem , qua quid subditis utilius ? Quid ? Si summam morum , vitaeque integritatem in tanta aulæ licentia , tantis opibus , in regio plane luxu vel ab omni labi suspicio ne remotissimam , qua quid aulicis admiratione dignius ? Quid ? Si clementiam , summamque animi facilitatem in condonandis gravissimis offensis , qua quid reis desiderabilius ? Quid inquam , si hæc , aliaque innumera virtutum ornamenta in medium afferrem ? Oratori nec eloquentiæ satis , nec roboris suppeteret. Abunde igitur fit dixisse Pium , quod ipse , spretis aliis Magni , felicis , sapien-

pientis, invicti, quos ceteri ambiunt Principes, titulis, Religionis sanctitate, cultusque divini ardore sibi comparavit, & adscivit cognomentum. Unicam nempe Pietatem, arctissimamque cum Numine, rebusque coelestibus conjunctionem suffragatam consiliis gubernandæ Reipublicæ, quotidianis gloriæ incrementis, difficillimisque armorum expeditionibus testatur Austria quadraginta annos intēstini belli motibus lacerata, a LEOPOLDO firma rursus pace composita; testantur hostes exteri torrentium instar in nostras provincias effusi, repulsi denique, fracti, & repetitis fracti victoriis.

Sed jam alteram orationis partem pertractandam aggredior; nempe LEOPOLDI Pietatem fundamenta illius Domus jecisse, quæ tot inter æmulos potentissimos, tot inter armorum tumultus formidolosissimos, tot inter gravissima bellorum discrimina, in tanta rerum humana- rum vicissitudine ad immortalitatem nominis, gloriæ, ac felicitatis emersit. An non summum hoc beneficii genus propitiis superis in acceptis referimus? Quid enim sub sole diuturnum? Quæ firma, quæ valentia Imperia, quæ non altior virtus a lapsu sustentat? Dissipantur cum robore, tum multitudine metuendi hostium exercitus, optato de- stituuntur effectu maximi bellorum apparatus, nisi confi- liorum nostrorum Moderatores adhibeantur superi. Feli- cem Rempublicam! Quæ cœlites in acie commilitones, consortes in solio nanciscitur. Illi sunt belli nervus, Imperii robur, ac firmamentum. Illis suppetias advenienti- bus Constantinus Maxentium prælio superavit, Licinium spoliavit, debellatoque Occidente, signa Romana, Aqui- lasque in orientem victor intulit. Adeo præsto sunt omnia aspirante, & annuente consiliis nostris Deo, quem dum Pietate sua Austriæ placatum effecit LEOPOLDUS, dum sibi, suisque successoribus fædere, & Imperii so- cietate adjunxit, dum suppetias perpetuas e cœlo ex- oravit, annon illum felicitatis Austriacæ vindicem me- rito compellamus? Ut nihil jam commemorem, quam naviter commodis Reipublicæ servierit, securitati provin- ciarum suarum, ac incolumitati prospexerit, resque integras earum ac florentes constabiliverit, dum in Dei, Divorum- que honorem templa publice vovit, & dedicavit, amplissi- maque sacris familiis domicilia excitavit; quot enim tem-

pla exstruxit, tot speculas, ex quibus inimici conatus
observarentur, collocavit; quot Religiosa claustra condi-
dit, tot propugnacula in Austriae munitum opposuit
hostibus; quot viros in Religiosas familias aggregatos li-
berali pietate sustentavit, tot Duces esse voluit, qui non
secus ac Israelis ille Ductor Deo pro salute & incolumente
Regnum, provinciarumque suarum supplicarent.

Nunc mei esse munera intelligo, ut, quam, dum
viveret, in Austriae induxit felicitatem Divus LEOPOL-
DUS, perpetuum domicilium, æternamque sibi sedem
in ea fixisse ostendam. Quod tanto jucundius, optatius-
que vobis accidere confido, quanto tristiores, graviores-
que, quibuscum semper conflictabatur, procellas ab Au-
stria depulsas intelligetis. Quæ cum humanas vires, co-
natusque omnes longe excedunt, meritum rerum bene-
gestarum omne ejusdem pietati inscribam oportet, cuius
sanctissimas in sinu nostro exuvias veneramur. Prodigia,
aliaque id generis portenta, quæ naturæ modum trans-
cendent, exorata ejus ope, accumulataque indies benefi-
cia si quis desideret, ad publica monumenta, & innu-
mera anathemata, ad Regnum, Provinciarumque
Austriacarum vota, ad communem populi veneratio-
nem appello, quæ cum in omnium oculis, conspectu
sita sunt, Pium & beneficium suam in Patriam Principem,
vel me tacente, loquuntur. Licet enim ante complura
jam sæcula communis Austriae Parenis nobis erexit sit,
astris tamen insertum cura etiamnum salutis nostræ te-
net, dum miseris auxilium adfert præsentissimum, in
ruinam toties impulsam sustentat Patriam, perpetuoque
nobiscum conjunctus fœdere vincit, triumphat LEO-
POLDUS. Concessisset sane de victoria omnibus ferme
vicinis populis in se unam concitatis inclinata, ac pro-
trita Austria, spolium, ac præda tristis armatæ in se Asiae
succubuisse, nisi nutantem altior e cœlo virtus corrobor-
asset, erexisset labantem, & inter barbarorum assultus in-
columem præstitisset. Annon referemus in præpotentem
Divi Marchionis tutelam, dum hostes tot, & tam fero-
ces, tam valentes modo conjunctis, divisis modo viri-
bus agros nostros incursasse, rapinis ac cædibus omnia de-
populatos esse, repressos denique, & a cervicibus nostris

tam

tam prospere , tam fortiter repulso audimus ? Dum occul-
tis toties machinis tentatam , turpissimis fraudibus circum-
ventam Austriam , non expugnatam tamen legimus ? An sine
singulari LEOPOLDI auxilio suam quondam Rēpubli-
cam , suam Patriam protegentis , aut Rudolphus , qui Pri-
mus in Domum suam Romani Imperii insignia intulit ,
potentissimi Æmuli copias sustinere solus , quin iteratis
præliis fundere , fugareque potuit ? Aut Albertus ut di-
gnitate , sic belli fortuna , ac victoriarum magnitudine ,
& gloria Parente non inferior , excitis in se robustissimis ,
valentissimisque hostium exercitibus unus resistere ? In-
numera ejus generis exempla hic suppeterent , quibus ta-
men a memoria nostra remotioribus diutius non immoror.

An non Austriacis cœlum , & Carolo V. militabat ,
qui infestis undique circumsestus armis unus obtritus ubi-
que , & ingentibus cladibus perdomitis hostibus tres or-
bis partes victoriis suis emensus est , ut vel ingratias suis
pertimescendam sibi fortunam Caroli debellatus Oriens
fateretur . Sed fœderati cœlites erant , sub quorum ductu-
tantis Imperii fines protulit incrementis , victoriarumque
in ultima Orientis , ac Occidentis solitudine constituit
monumenta . Superi erant , sub quorum auspiciis tot bel-
la apparavit fortiter , perpetravit feliciter , tot urbes , op-
pida , castella , arces , in potestatem suam rededit , tot
Reges , ac Princes , qui in gentes barbaras dominaban-
tur , in ditionem accepit , vincosque in victoriæ suæ
triumphum duxit . Quis res nostras consenuisse , præci-
pitasseque non arbitraretur , spemque omnem præcisam ,
fore , ut Austria sub Leopoldo M. difficillima , gravissi-
maque tempestate convulsa , optata pacis felicitate un-
quam amplius fruatur ? Vidimus , vestram fidem ! AA.
nec sine trepidatione vidimus , immensam barbarorum
multitudinem , qui ex remotissimis Europæ , Africæ ,
Asiæque latebris sese extulerant , omnem Austriam tor-
rentis instar inundare , Principem hanc urbem tot Regno-
rum , ac Provinciarum caput plus ducentis armatorum
millibus , barbaro fastu , ira , minis , ac ferocia formi-
dandis circumdari , perpetuis tormentorum iætibus muros
labefactari , jamque continentibus ruinis tot Cæsarum se-
dem nudari , exscindi , funestari ; quo quid miseriū , quid

luctuosius vidimus? Quis liberos, quis conjugem aspi-
cere poterat sine fletu? Quis domum? Quis tecta? Jam
aut fædissimam mortem omnes, aut miserabilem fugam
cogitabant. Sed aliter, ac tristissima temporum illorum
calamitas ferebat, evenit, ut exploratum nobis esset Di-
vum LEOPOLDUM afflictæ suæ Patriæ suppetias attulif-
se; fusus prælio barbarus, opulentissimis castris exutus,
& in suam, unde exierat, sedem rejectus est, plus media
suorum parte desiderata. Sed quid animum ad præteriti
temporis calamitates resero? Annon illa, quibus nuper
defuncti sumus, pericula, cœlestes arma pro Austria fer-
re abunde demonstrarunt? Subeat dundaxat memoriam
tempus illud non longe abhinc præteritum, quo jam cer-
vicibus nostris jugum acerbissimæ servitutis imminebat,
quo consanguineæ circum gentes inimiciis, & capitali
odio in nos accensæ, infuso in terras nostras milite & ro-
bore, & numero metuendo in exitium nostrum, ac per-
niciem conspirabant: nonne cum hæc attenditis, cum
militem nostrum tyronem, & collectitum aspicias, etsi
perfecta jam re tamen pro periculi magnitudine non nihil
etiamnum pertimescitis? Quod si vero etiam, quis ille
rerum nostrarum status, quæ fortuna fuerit, apud animum
suum quisque reputet, ex qua tam admirabilis inclina-
tio rerum, ac vicissitudo facta sit, quam deploratæ antea
res nostræ, quam percussæ, quam desperatæ, subito in
integrum non modo restitutæ sint, sed & tanto commo-
dius, tanto felicius, tanto firmius constitutæ, nonne at-
tentis ejus rei cogitatione quisque sibi summa animi vo-
luptate felicitatem suam gratulatur? Sic nempe æmulo-
rum virtute superior semper erit Austria, dum cœlites
armorum socios sibi adjunctos habebit. Igitur quod se-
cundis & florentibus rebus prope immersi vitam omni fe-
licitatis genere cumulatam vivamus, dum alios nos cir-
cum populos cadentes, pressos, afflictos, atque eversos
cernimus, quod hostes numero, viribus, odiisque formi-
dandos summa cum fiducia aspernemur, LEOPOLDI be-
neficium esse existimemus, qui vigilantia, & cura singulari
nos tutos semper præsttit, & afflictis præfertim rebus co-
piosius, & abundantius recreavit. Tua sunt merita San-
ctissime Marchio, quod Trophæa accumulata trophæis,
quod

quod idem felicitatis cursus ad nostra usque tempora tenuerit , quam pietati tuæ arctissimo nexu jam olim devinxisti , ope e cœlo amplissima æternum corroborasti , & vivis (liceat hoc supremum adjungere , cum ad stabiliendam domus Austriacæ incolumitatem momenti plurimum attulisse in confessio sit) virtutum tuarum monumentis , quæ in Augustis Posteris orbis suspicit , ac veneratur , adhucdum conservas . Hoc enim præcipuum semper , hoc peculiare fuit Austriae , quod eos evectos ad solium habuerit Principes , qui non Provinciarum solum , sed Religionis quoque hæredes , avitæ D. LEOPOLDI pietatis æmuli extitere . Reliquit antiquæ virtutis non vulgaria exempla Pius Princeps , in quæ Posteritas omnis constantissime etiamnum respicit ; eluxit in illo omnibus numeris absoluta Principis Idea , quam moribus suis , omnique vivendi ratione præferre nihil sanctius unquam habuere Decessores , tanto feliciores , quanto constantiores Pietatis ejusdem Imitatores .

Atque in hoc tam illustri gloriæ , dignitatiis , ac felicitatis gradu dum collocatas , firmatasque , quia Tute-
laris sui suffultas præsidio , res Austriae suspicio , sortem
tuam tibi denuo gratulor felicem , Inlyta Natio Austria-
ca ! Idque unum tibi prospere evenire cupio , ut felici-
tatem tantis jam sæculorum intervallis in domum tuam illa-
tam , in tanta rerum humanarum vicissitudine conserva-
tam , aut reparatam denique , perpetuam possideas . An
dubitabis deinceps , qui in omnes promiscue clementem
se , ac liberalem exhibet , quin & in Patriam , cui studium
omne suum , vitæque tempus olim immolavit , & gentem
suam , quam pie , sancteque rexit , meritis suis felicem ,
beatamque e cœlo respiciat D. Tutelaris tuus ? Et
quo plura , gravioraque te pericula ab hostibus circum-
stant , eo amplectatur solicitius , & conservet studiosius ?
Quare te jam Princeps Sanctissime Dive LEOPOLDE !
Affusæ tibi cohortis nomine , quæ me hodie ut laudum
tuarum præconem , ita votorum suorum interpretem con-
stituit , oro , & obtestor ; in eximiam cumprimis Augu-
stissimæ Domus tuæ pietatem intuere , quæ quando to-
tam se tibi , Provincias , ditiones , fortunas , armaque sua
pientissime devovit , tu ei cœlestium favorum ubertatem ,

umphos , & victorias de hostibus cumulatissime imperti-
re , tuoque potenti præsidio incolumem semper præsta ,
atque confirma ; dein salutem Serenissimi Principis no-
stri , quo imbecillior , & injuriis opportunior illius ætas
est , eo majori cura , ac benevolentia tutare , in quem
olim fessa annis , dives meritis Augusta Mater ingentia
virtutum exempla , una & Regnorum , Provinciarum-
que omnium spes , ac felicitatem referat . Interea Clien-
tum tuorum studia in te , tuamque insignem animi Pietatem
æternis jam coronatam præmiis quemadmodum nulla ætas
labefactare poterit , ita suapte quidem indies amplius
augmentum capient . Ego , si quid huc conferre potui
Orator , voti compotem me intelligo , complures nempe
Pietatis tuæ fructus non tam mea oratione , quam
communi Clientum tuorum consensu
comprobatos esse .

D I X I.

